

Host do domu

Tato publikace byla zpracována aplikací eKNIHOVNA.cz. E-knihy zdarma ke stažení na www.eknihovna.cz.

OBSAH

I. Chlapec

Pokora

Žebráci

Svatodušní svátky

Kamna

Poštovní schránka

Žně

Žák

K svátku mé milé

Háj

Hoj!

Vzdálená milá

Okno

V parku před polednem

II. Ukřižované srdce

Ukřižované srdce

Pokojík v hotelu

Rekruti

Dláždění

Ze soboty na neděli

Vězeň

Návrat

Zamilovaný

Nemocná milá

Básníku, odejdi!

III. Host do domu

Host do domu

Poutníci

Smrt

Noční déšť

Na svatého Mikuláše

Koledy

Věci

Hřbitov

Dnešek

IV. Svatý kopeček

Svatý kopeček

I. Chlapec

Pokora

Stanu se menším a ještě menším,
až budu nejmenším na celém světě.

Po ránu, na louce, v létě
po kvítku vztáhnou se nejmenším.
Zašeptám, až se obejmou s ním:
„Chlapečku bosý,
nebe dlaň o tebe opřelo si
kapičkou rosy,
aby nespadlo.“

Žebráci

Pán Bůh jedenkrát přišel ke mně
jak žebrák s mošnou a holí.
Spal asi na seně,
vonělo z něho jak z červnových polí,
na prahu stanul a prosil.

Tenkrát měl jsem
mnoho zlých věcí, které dech úží:
černé šaty, límec, knihy vázané v kůži,
a že jsem byl syt,
tak vážně jsem přemýšlel,
zda lépe je zemřít či žít.

Nic jsem mu nedal — neměl jsem rukou.
Jen jsem se styděl,
když jsem jeho oči viděl,
modré od západu k východu.

Pán Bůh odešel.
Dveře zůstaly otevřené.

Ty jednou mě vytáhly bez límce a knih,
na cestu daly mi mošnu a chlapecký smích,
mnoho smutků a urážek do uzlíčku
a stříbrnou vzpomínku na matičku.

Ted' chodím městem a Pána Boha hledám,
vím, že tu chodí s mošnou a holí,
vím, že se jednou s ním shledám,
ale už mě to nezabolí,
protože nemám žádných zlých věcí.
Vezme mě s sebou. Stoupnem si na nároží
s čepicí v rukou, slunce nad hlavou.

„O lásku prosíme, lidé boží, —
— otevřte srdce !“

Svatodušní svátky

Všichni chlapci domů odjeli,
jen já jsem zůstal v cizím městě.

Na svatodušní svátky
srdci se vždycky chce k mamince zpátky,
aby ona dobrá a rozmílá
je růžovou konvičkou zalila
jak za oknem kvítka.

Dva dny jsou chlapci doma už,
to budu ještě dlouho sám.
V noci jak okno se celému světu otvírám
a domlouvám: "Srdce, přece se vzmuž
a seznam se s kamením!"

Dny za sebou jedou a jedou,
zlaté a vybavené vagony první třídy
svátečního vlaku.
Chlapec v poli myslil, že převezou za kytku máku,
nebo za slzu, nebo za úsměv,
ale ony přejely, nevzaly,
neřekly nic,
za sebou nechaly
jen svět spoutaný okovy černých kolejnic.

Kamna

Myslím, že v poledne každý den
by mohl být květnově tichý a slavný,
kdyby všechny plotny u kamen
mohly být jako louky na jaře.

Maminky-sluníčka

v kuchyních by se nad nimi točily a smály,
žehnaly by je zlatýma rukama
a ony — jako ta země pod náma -
v odplatu za to by daly
růst na sobě chlebům a koláčům
tak jako květinám polním,
co rostou z lásky a tepla.

V poledne by je maminky otrhaly,
na stůl postavily čerstvé a vonící:
„Vezměte z našich rukou, moji nejmilejší,
kyticí!“

Poštovní schránka

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká lecjaká věc.
Kvete modře,
lidé si jí váží velice,
svěřují se jí docela,
psaníčka do ní házejí ze dvou stran,
z jedné smutná a z druhé veselá.

Psaníčka jsou bílá jako pel
a čekají na vlaky, lodě a člověka,
aby jak čmelák a vítr je do dálek rozesel
— tam, kde jsou srdce,
blizny červené
schované v růžovém okvětí.

Když na ně psaní doletí,
narostou na nich plody
sladké nebo trpké.

Žně

Slunce je veliký básník
a napsalo krásnou báseň
zlatým perem
na naši zem.

Muži bez kabátů,
ženy s červenými šátky,
děcka na mámině sukni
přes celý den
jen
čtou a čtou a čtou.

Na kopečku nad polem
také já chci říkat tu báseň,
volat,
aby stařecci v dědině až na práh vyšli
a slyšeli, co slunce napsalo,
ale slova jsou tak veliká,
že neprojdou mými ústy,
a jen cítím, že jsem:
klas v řadě,
písmeno,
vykřičník!

Žák

V lese se učit,

to znamená ďábelskou trpělivost.

Les má pichlavý chvost

a šimrá jím pod nosem, do uší, do očí.

„Žáku,

kniha ti ve stínu nadává hlupáku,

— zabij ji!

Skoč

na výsluní!“

Slunce se směje, až nebe duní.

Zavolá na tě bronzovým hlasem:

„Hochu,

všechno už umíš, co potřeba na dvacet let!

Pohod' mi svět

do náruče,

do srdce jej zabal,

ať se nepotluče!“

K svátku mé milé

Den jako jesle tichý je
na svátek Panny Marie.

A já nejsem Josef ani Bůh Otec,
a přece vás, milá, mám rád.

Jdu vám až večer gratulovat,
protože večer je světnička s andělem
a chlív s narozeným dítětem.

Dělnici už se z práce vrátili,
na nebe první hvězda vylétí.

Nesu vám: básničku, kvítko a objetí,
lásku ve třech osobách.

Háj

Až jednou se ožením,

budu mít dvanáct synů,

dvanáct synů jako dvanáct břízí.

Má žena v nich jako bílá kaplička v zeleném háji zmizí

a já budu před ní klekátkem mechem obrostlým.

Vnučky-družičky budou na mě klekat,

modlit se čistýma očima,

a až se zšeří,

Pán Bůh bude chodit k nám na večeri.

Hoj!

Dva lesní rohy zazpívaly na prahu černého pokoje,
bílý chrt běžel okolo rudého srdce.

Hoj!

Nevím, půjdu-li na lov, či půjdu-li do boje,
vím jen, že musím si s sebou vzít náboje,
bláznivé náboje a divokou ručnici,
oči a srdce,

všechny staré obrázky strhati se stěny,
nechat tam jenom Pannu Marii

a říci:

„Panenko, možná, že dnes tě zabiji,
prsa ti probodnu bílou lilií,
možná že sám se vrátím smutný a zraněný,
prosím tě, tenkrát, Rodičko boží,
sestup se stěny
a potěš chlapce,
který poslechl lesní rohy, chrty a srdce.“

Vzdálená milá

Včera byly u mne na návštěvě
všechny hvězdy
— měsíc sedl si do velké lenošky —,
ale když jsem se jich mezi řečí ptal,
zda kdo mou milou někde uhlídal,
tak všichni vstali
a šli ji hledat.

Odešli asi do velmi vzdáleného kraje,
protože dnes jich ani vidět není.
Prší mi do světnice a veliká tma je,
v šeru od všech věcí беру rozloučení:
housle, knihovno, stolku,
pán Bůh je dlužen mi radostnou, červenou holku,
daleko kdesi ji schovává.
Hvězdy a měsíc jsou tuze už staří,
myslím, že se jim nepodaří
dojít až tam...

Musím jít sám.

Okno

Okno je skleněná loď,
připoutaná k břehům mé světnice.
Mladý námořník nepotřebuje sedmimílové střevice.
Vsedne a odjede;
každou chvílí
urazí očima dychtivýma deset tisíc mílí
nad mořem
po nebi krásném a širokém.

Bílá oblaka,
bílé skály,
Afriku i Australii jsme zcestovali,
s černochoy se pobratřili,
Indiány navštívili.
Našli jsme i nové svěťadíly,
ze všech svěťadílů nejmladší,
to vše ale nestačí,
abychom se zastavili.

Svět je kulatý.
Po mnoha dobrodružstvích rád vrátíš se zase
do nízké svěťničky, která zavírá se
nad starými známými věcmi.
U rozviklaného stolu mezi dvěma vysychajícími kalamáři
nejlépe uplatníš povídku s polární září.
Vše bude tiché a šťastné — ty sám nejvíce.
Oči své položíš doprostřed světnice:
dáreček z cesty —
— album světa.

V parku před polednem

Po zelených trávnicích bílé prvosenky připlouvají,
plachetní lodi vezou modrý den,
u domků z písku děti jej rozdávají
celému parku, který je městem obklopen

I já jsem ještě dnes dítě.

A mohu všechno mít rád,

ještě dnes a ještě zítra snad

kvetoucí modlitbou vykoupím bolesti kamenných domů.

Ale i modlitba tvrdne jak zrající jablko v haluzích stromů.

Pozítří

to budou už dospělé oči, co lásku v prsou mi rozjitří,

Stanu se mužem

a vojákem.

Voják modlí se bodákem.

II. Ukřižované srdce

Ukřižované srdce

Srdce ukřižované na dřevěném kříži
předvčirem zemřelo.

I sňali je a do země vložili,
slzami zalili
a srdce vzklíčilo
dnes ráno.

Červený květ

chodí po zemi a po nebi,
Pána Boha velebí
v nevěstincích a kasárnách,
v předměstských domcích a továrnách
a říká celému světu:

„Jsem láska a kvetu
ranou otevřenou,
aby všichni nevěřící
železným životem rozbití
mohli v ni prsty vložit.“

Pokojík v hotelu

Pokojík za šest korun,
číslo dvacet pět,
s vyhlídkou do dvora, umyvadlem a postelí,
na rozkládané židli sedí
a hledí
jako ta stará panna,
co mnoho viděla, nemilovala a nebyla milována.
Kdo na noc přijde už odpoledne,
na postel sedne, ruce dá do klína
a usedavě vzpomíná,
kdo by tak moh,
kdo by tak moh' z toho cizího města
přijít a zadarmo usmát se na něho,
říct něco dobrého, jasného, teplého,
aby i nejsmutnější věci v tom pokoji viděly,
že přec není všechno tak, jako si myslely.

Rekruti

Sbohem, hoši a děti,
my už dnes rukujem,
my chlapci dvacetiletí,
tohoto smutného rána,
kdy celé nebe jsou kasárna
s rozbitými okny, zídka studenou,
šedivě a černě omalovanou.

My už nemáme hlav rta ramenou,
už máme na nich jen kufříčky,
černé kufříčky - černé rakvičky,
na nich naše jména v bílém lemování
a v nich jsme my sami pochováni,
v sepjatých rukou srdce držíme,
už o tobě ničeho nevíme,
životě krásných skleněných věcí,
lásko s maminčinýma rukama.

Děvčátka smutná, nechodte za námi,
to není pohřeb, my se zas vrátíme
jednou večer se všemi hvězdami.
My mrtví vojáci
přijdem k vám touto ulicí,
přineseme vám ze svých ran kytici,
kytici červenou, dar, co na prsou krvácí.
Do rukou nás vezměte, do bílých postelí,
abyste, milé, věděly,
kde se naše tiché tělo
pro rty vaše ranou otevřelo,
abyste mohly hluboko do něho
té noci svatební.

Dříve než se rozední,
počneme pod vaším srdcem radostné pachole,
nový život.

Dláždění

Dláždění, kamenná organizace,
dalo se na pochod ulicí,
ohromilo střechy prapory tisíci
s ušlapanými lidskými tvářemi.

Vystěhovalo se mezi lesy a pole,
s hříby a chrpami sedí při jednom stole,
dlaždička každá roste a roste
jako každé semeno
poctivé a prosté,
které lidmi klečícími
ze srdce bylo do země vloženo.

V městě zatím
zvony se rozzvonily, až se zvonice rozsypaly,
zvony jako ptáci z klece na nebesa odlétaly,
domy ruce zvedly, vzdaly se a spadly,
tramvaje na náměstích jak utržené máky zvadly,
kabarety se rozbrečely a kavárny shořely,
bída vstoupila na nebesa a Kč zůstaly v popeli,
nezůstal kámen na kameni
— vše bylo opřeno o dláždění.

Jen ruce dlaždičů,
pod svou vlastní prací pochované
zvolna se z prsti vztýčily.

Lán stotisíc rukou.

Klasy.

Obilí.

Ze soboty na neděli

V noci ze soboty na neděli
náměstí se rozveselí.

Ztroskotaní opilci
domů se vracejí sami a sami,
rozmlouvají s lucernami
o týdenní robotě.

Zpívají tvrdé písničky
o štěstí a lásce
a jejich písnička kamenná
rozbíjí okna skleněná.

V den výplaty
peníze má, i kdo není bohatý.
Měsíc je jak panna bílý,
opilí se životem neopili,
oni jej zapili rumem a slivovicí
jako chorobu žaludeční
nebo lásku podvedenou.

V noci ze soboty na neděli
ztroskotaní lidé velmi zesmutněli.
Dnes vidí všechno trojitě,
což je pranic nepotěší,
neboť je všechno třikrát těžší.

Proto v ten čas v smutných tmách
zjevuje se jim Pán Bůh ve třech osobách,
ve jménu Otce říká jim : Synu!
ve jménu Syna říká jim: Bratře!
a ve jménu Ducha svatého tiše je pohladí po čele
řka: „Ještě dnes ráno bude neděle.“

Vězeň

(Jaromíru Berákovi)

Na kříži ze čtyř cihlových stěn
den bílý byl mřížemi v boku proboden,
krev a voda
vyšly z rány,
krev a voda
tekou po nebi sedm dní.
Toto je vězení
s tisíci nemocnými lidmi,
s desíti věřícími lidmi
a mým kamarádem, kterého zavřeli v tento svět,
protože má dvacet let.

Samovazba.
Ticho je tu,
šalebno je tu,
úzko je tu.
Myšlenky se stále potácivě vracejí
jako ranění vojáci z bitvy do polního lazaretu,
ten lazaret je přepadená světnička doma
a maminka s lomícíma rukama je rána na vlastním těle.
Maminky vždy věří v Syna a Spasitele,
ale bolesti jsou nejtěžší, když se musejí rozdat.

Slunce,
přijď sem s paprsky všemi!
Tento vězeň je sám jako semeno v zemi.

Návrat

Lucerny na mostě
jektají skleněnými zuby,
plešatí starci
se v barech u vína chlubí,
kolik holek si koupili,
kolik životů zabili —
této noci —,
černá řeka teče,
odnáší utopené květiny,
člověk je na světě jediný,
mlha, mráz a vichřice
dnes nepovídají,
kde je ona ulice,
která by vedla k ráji,
nebo k domovu.

Ale ty, moje milá,
jsi v daleku rozsvítila
bílé okno černého činžáku.
Myslím si na tebe,
že spíš ve světle.
Nad postýlkou bezpečný sen
je jako baldachýn rozvěšen.
Nezdá se ti o mně,
který jdu nocí,
zdá se ti o mně,
kterého uvidíš zítra ráno.
Jak je to krásné probodnout špendlíčkem
díрку do nebe!

Ale dnešní den
je už mi souzeno, abych byl nešťasten.
Myslím-li na ty,
jimž v mlhavém bloudění zjevil se svatý,
musím si vzpomenout i oněch,
kteří jej nespatriili,
protože očima večeri zaplatili.

Zamilovaný

Chudý přišel k vám,

byl jsem to já sám.

Slečno, co mi dáte z bohatství svého,

červenými rty a bílými prsy uzamčeného?

Na ulici je bláto

a v srdci hlad,

člověk musí mít někoho rád,

člověk je sám;

ztratil se mezi lidmi.

Stojím, stojím,

slova si nevystojím,

které bych, ženo, ti položil do dlaně

prostě a oddaně,

tak jako maminka klade na stůl

talíře k večeři.

Chudý si s bohatým nevěří.

Taková krásná byla,

dívala se a neviděla.

Hrozně zlaté oči měla,

jako dvě zlatnické výkladní skříně,

křičící

na žebráckou a loupežnickou ulici.

Nemocná milá

To není nemocný pokojík,
to je smutný rybník
a já jsem utonulá
na dně jeho dřevěném.
Postelí mě zatížili jako těžkým kamenem,
abych snad k oknu nevyplula,
kde nebe se dotýká hladiny skleněné.

Milý si možná vzpomene
a snad mě navštíví v této hlubině.
Na židli sedne, klobouk složí na klíně,
řekne, že venku je pěkné počasí.
A já nemám, co bych mu dala,
protože jsem se rozstónala
a mé tělo je průsvitné
jako prázdná sklenice.

Ze všeho na světě lásky chtěla jsem nejvíce.
Ale dnes srdcem svým
ani jediného hladového nenasytím.
Odpust' mi, můj milý, hříchy moje!

Básníku, odejdi!

Básníku, odejdi!

Zahod' vše — jen s rýčem se vrať
a přeryj ten lán od hřbitova k obzoru!

Zvečera nasej tu lásku a pokoru,
aby se urodilo ráno zlaté a zářící,
jemuž by scházeli básníci,
protože všichni lidé
by dovedli plakat a zpívat.

III. Host do domu

Host do domu

Tvé vlastní srdce to bylo, co řeklo ti: Lazare, vstaň!

a já s tebou vyšel jsem z kamenné světnice.

Zaradovali jsme se oba velice,

když jsme našli nové a dovedné ruce na svém těle,

zemi jsme do nich uchopili převesele

a země byla těžká jako práce modrookých havířů

a země byla slavná jako rodinná kamna při večeři.

Na kamenném chodníku

poznáš svátek nejlépe.

I my jsme jej poznali a proto půjdeme

na pout k svatému světu.

Však my už cestu docela dobře najdeme,

vždyť ne hvězda jediná,

ale hvězd tisíce

dobře nás povedou na všechny strany od bílého měsíce,

protože se na všech stranách narodila

pacholátka.

Na konci dědiny

rostou tiché květiny,

ale tu v předměstí

roste jen bída a neštěstí.

Pod obrazem umučené rodiny

petrolejová lampa věčně svítí.

S hladovými se chceme nasytiti —

zde je naše první zastavení.

Do prázdných talířků oči své k noclehu položíme,

z krve a ze sazí básničku vystavíme,

básničku jako velikonoční svíci,

bílou, svítící, potěšující,

o cestě k ráji.

Lidé

lidem

dveře

otvírají.

Host do domu —
— a ještě někdo.

Poutníci

Já jsem cesta — já jsem hvězda bílá,
na svět ruku svou jsem položila,
na černý kabát pentli přišpendlila
jako v neděli.

A ti, kdo mě viděli,
zprvu se báli,
pak se ale stali králi
a řekli si: „Pojďme,
narodil se Mesiáš!“

Po světě je pěkně vedu.
Svět je jenom chodník nebem,
nebe zas je velké pole,
květy nahoře i dole
— řekl bys, že konce nemá.

V srdci dary, v rukou srpy,
v očích anděly a chrpy,
na žně jdeme do Betléma.

Smrt

Smrt jsou jenom bílá boží muka
na rozcestí, v poli.
Dlouhá cesta utrmácí,
nohy bolí,
oči jako smutní ptáci
na trávník se posadí,
ruce zemi pohladí.

Pro člověka

je zem jako postel měkká.
Usneš. — Nebe vyzvání
klekání,
kraj je bílý jako z mléka,
srdce pije, hlava leží,
oblaka jdou bez otěží,
nebe táhnou za sebou.

Potom

nad tebou a křižovatkou
velké světlo rozsvítí se.

Divem ztichneš jako pěna.

A v tom světle políbí se
muž a žena.

To už ani ve snu není,
to je spíše probuzení.

Noční déšť

Někdy v noci déšť je nenadálý,
zatřese bezútěšně ulicí,
zrovna když by tři poutníci
městem rádi chodili a pod spícími okny si povídali
o lilii polní, nebo o nějaké nádheře na této zemi
— ale tak schovají se do dveří prvního domu
a jsou rádi tomu,
že jim srdce nenamokne.
Když tak stojí,
musí si vykládat samé smutné věci,
protože déšť je drží v kleci
s šedivými dráty,
ale jeden poutník
a možná že všichni
si myslí:
Tento dům
je třeba svatý jako evangelium
a za těmito dveřmi může bydlet archanděl Gabriel.
Kdyby nám tak otevřel
a pozval nás k sobě, než pršet přestane,
do světnice teplé jako království boží,
to bychom se poměli,
my přesmutní křesťané,
mezi oknem, stolem a postelí!
Jeden
a možná že všichni
tomu už uvěří,
protože předlouho stojí u zamčených dveří
a říkají do deště věci smutné a smutnější,
aby — až se dveře otevrou, —
radost byla ještě větší.

Na svatého Mikuláše

Dnes je svatého Mikuláše,
a já jedu domů rychlovlakem,
očima ukrajuji si ze země jako z mléčné kaše,
posypané cukrem a skořicí,
zapomínám na noviny, tramvaj a ulici
v šedivém kupé
s lidmi, kteří odjíždějí nebo přijíždějí
vlastnímu srdci.

Svatý večer

proměnil náš vlak v punčošku za oknem.
Pane Mikuláši, přijdi také sem
navštívit tyto neklidné děti na jejich pouti.
Ony chtějí zem svými cestami obejmouti
a nebe svými úmysly.
Pověz jim slova víry a potěchy,
vlož laskavě červená jablka a zlaté ořechy
do tohoto vlaku Praha-Bohumín
a do vlaků celého světa.

Koledy

Na náměstí vyhrávají koledy
tři přesmutné trumpety:
mlha, bláto, sníh.

A na konci města
vede do chaloupky cesta.
Třebas právě nový člověk po ní na svět přišel
a rozhazuje bílý křik na nahé stěny,
že už je tu,
malý, živý, narozený,
maminčinou bolestí požehnaný.
Že se narodil z rány,
tak na něj dýchají, tak jej zahřívají
z jedné strany krev
a Pán Bůh z druhé strany.

Svatý Štěpáne,
smutný den přinesl jsi ve džbáně,
promáčené boty děrami pláčí,
ale to jsou přec nejvděčnější posluchači
poselství radostného,
chlebička na černé míse přineseného,
protože jsou nejbliže trumpet tvých přesmutných,
jako je: mlha, bláto a sníh.

Věci

Miluji věci, mlčenlivé soudruhy,
protože všichni nakládají s nimi,
jako by nežily,
a ony zatím žijí a dívají se na nás
jak věrní psi pohledy soustředěnými
a trpí,
že žádný člověk k nim nepromluví.
Ostýchají se první dát do řeči,
mlčí, čekají, mlčí,
a přeci
tolik by chtěly trochu si porozprávět!

Proto miluji věci
a také milují celý svět.

Hřbitov

Na našem hřbitově,
na tom s rozpuklou zídkou a zapadlou márnicí,
s cestičkou zarostlou, tichou a vonící,
nikdy si na smrt nepomyslím.

Mrtvých už není tu;
napsali znamení do stromů, do květů,
že žijí.

Jsou tu jen aleje akátů,
dvě lavičky pro milence
a děti, co na hrobech hrají si
na mámu a na tátu.

Když nebe je modré,
tak chodí tu andělé bílí
obvázat hroby, které se ještě nezajizvily,
promluvit se třemi, čtyřmi stařenkami v černých šatech,
s největšími broučky v této zahradě.

Do očí se jim posadí
— to nejsou slzy,
to jsou oni — andělé, já je znám,
vždycky mě pohladí,
když tu někdy chodívám tuze sám,
a říkají:

„Na této zemi není smrti —
jsou jenom staří a mladí.“

Dnešek

Dnešek je jistě nesmírný zázrak,
dotkl se vám mého srdce znenadání
jak veliká bolest, jak veliká láska —
a hned nastalo slavné zmrtvýchvstání,
mnoho věcí stoupalo na nebe,
každá čistounká jako sedmikráska,
a moje oči ten zázrak viděly,
ale musely zůstatí dole
zrovna jako ti apoštolé,
co potom se rozešli po světě do dálí
a každému radostně říkali,
že Pán Bůh se jim zjevil jako člověk.

IV. Svatý kopeček

Svatý kopeček

Žlutavý kostel vlá na hoře zelené,
to je korouhev této krajiny tiché a svěcené,
to je Svatý Kopeček u Olomouce, místo pro poutníky a výletníky,
osada, dodávající dělníky továrně Kosmos a továrně na hřebíky,
Panna Maria se zde zjevila a stále zjevuje se
babičkám s nůšemi a dětem na chrastí v lese,
zde jsou mé prázdniny od narození až do let dvaceti
v borových pasekách a lískovém houšti dobře zasety,

a já jsem procesí dychtivé božího slova,
přicházím z daleké Prahy a rodného Prostějova,
dospělý chlapec, student a socialista,
věřící v sebe, železné vynálezy a dobrého Ježíše Krista,
dubnové stromy, silnice bílá, a přec smutného něco tu je,
jdu navštívit babičku chorou a dědečka, který ji ošetřuje.

Zvonek na konci chodby na drátě železném,
chodba, vonící každý rok stejně břidlicovým kamenem,
sednička malá, za okny celý les sedí v květináči,
zmodralé ruce a šedivé vlasy na smutné posteli pláčí.
Když jsem jak děcko byl nemocný, tož jste mi, babičko, pomeranče nosívala,
až dětská nemoc se nakonec jak dřevěná hračka rozlámala,
já bych vám také rád něco přinesl, však vy už si hrát nemůžete,
svačinu u stolu pojídám, za okny třešně kvete,
o svém životě vám vykládám s velikou silou a nadějí
mysle, že mladá slova jak teplý čaj srdce vám zahřejí,
já zdravý jsem ještě a myslím, že smrt je jen nemoc jak ostatní nemoci,
chtěl bych vám rukama svýma od všeho bolestného pomoci,
ale vaše oči — dvě černé nitky, a na nich tělo jak těžká rána visí —
stále jen říkají: něco jiného my — a něco jiného ty jsi!

Náhle se ocítám v lese, pátá hodina na věži daleké bije,
oči na kolenou přijímají známé věci a v prsou slavnostně mi je,
soustřeďuji se jak kamének spadlý do studánky uprostřed lesa,
ulice, komíny, tramvaje, noviny, sklepníci vstoupili na nebesa,
dnes budou z nich hvězdy a do snů budou mi svítit,
na této cestě jsem kdysi moh otakárka feniklového chytit

— a to nejsou cesty, — to jsou truhlice plné bohatství všeho,
kdykoli tudy jsem šel, zůstal tu kousíček srdce,
teď všechno mi vracej s úrokem dnešního odpoledne,
celý můj život jak květina se mi před očima zvedne,
jak generál o velké přehlídce přehlížím řady minulých let,
generál s praporem lásky k večeru sní, že dobude svět.

Vida, tu Karel Šnajdr, můj prastarý kamarád, ve skutečnosti stojí,
dnes, jako vždy, rámec našemu přátelství dělá sekera, trakař, pařezy a trochu chvojí,
ač vyrostl na siláka, přec vítáme se, jak sluší na kluky,
u sedláka sloužil, pak u dráhy našel si místo a ztratil je v době výluky,
příběhy ze svého života mezi ranami sekerou si podáváme jako kus společného chleba,
mlátiti do pařezů je práce bohumilá a jest jí zvláště třeba,
při tom si vzpomínám, na co bych zapomněl díky krásné pohodě,
na otlého učitele, jemuž sloužím za zlý příklad ve škole a v hospodě,
na cukrlátkové dámy v hedvábných kornoutech s pohledy veřejně dobročinnými,
nejvíc můj široký klobouk vzbudil mravního odporu mezi nimi;
každý člověk, když už byl mlád, měl staré své nepřátele,
dnes však sekerou vyvrátíme i rány na svém těle.

Po práci hladoví na vlastních slovech si pochutnáváme,
království naše je z tohoto světa, který tu máme,
pokorným řemeslníkům dobrou zeměkouli do rukou vložili,
osázíme ji stromy, domečky, láskou a automobily,
bída je široké moře a chudí hledají přístavy,
slunce je divoký revolucionář, den zboří a přes noc jej znovu vystaví,
my máme raději červené panenky než staré, chamtivé vdovy,
vyprávíme si o velikém Rusku a statečném Leninovi,
myšlenky naše jsou zelené a vysoké jako stromy v lese,
dnes, zrovna tak jako za mlada, na vršky jejich šplháme se,
žádná víra není laciná, kterou jsi šťastný a laskavý,
z polínek u kamen dítě pro maminku zázračný zámek vystaví,
my nejsme rozumní, kdo by byl rozumný ze všech nejvíce,
nedal by šesták stařence, žebrající na konci města u nemocnice,
a nemoc nechodí jen po lidech, ale i po horách a po celém světě,
na modré pasece my chlapci se shodli, že, světe, uzdravíme tě.

Po sedmé hodině půjdu jak jindy pod okno zapískat,
z města už vrátil se Bohuš Tureček, můj druhý kamarád,

v malé jizbě na teplých kamnech, mezi stolem a kalendáři
paňmáma pro syna jediného pokojnou večeři vaří,
se mnou sem vstoupili dva její mrtví synové, zabití ve válce,
příliš mnohokrát mě viděla s nimi na kopci, v lese a na skalce,
ale její bolest je prostá a statečná jak obrázek Panny Marie,
tobě, matko, nikdo nezabil syna, i když jiným jej zabije,
mrtví tu zůstanou, až odejdeme do vsi my chlapci živí a sytí,
abyste mohla i je, paňmámo, u tichého stolu dobře pohostiti.

Náves jak pavouk se do noci spouští, níže a níže padá,
lošovská silnice je pro ospalý měsíc a neospalé chlapce hlavní promenáda,
zde je Franta, Josef, Janek a Eman, nad ostatní vynikající kolohnát,
každý mě poznal, každý mi podává ruku, každý mě ještě má rád,
jsme vojáci výbojné země a tento svět je náš král,
společný prapor jak kvetoucí jabloň se večerem nad návsi rozevlál,
jsem ve vašem kruhu a je mi dobře, jako bych soustem ve vašich ústech byl,
jsem žvýkán a sán, pronikám do vaší krve a do vašich žil,
už nejsem já, už nejste vy, jsme jediný život s rukami dvaceti,
jsme vlající fábor s radostmi a bolestmi ve spleti,
jsme modrooký dělník a denně se chodíme modlit do fabriky v Marientálu,
jsme ocelový drvař a líc máme tvrdou jak skálu,
jsme ubledlý Bertin, knihař, který se oženil před dvěma měsíci,
jsme osmahlý čeledín se sluncem na polích klečící,
jsme pokorný krejčí, který šije ještě pokornější šaty,
jsme raněný voják na dovolené, s rukou pohřbenou do rakve z bílé vaty,
jsme prašpatný právník, který však přece ve III. semestru udělal státnici,
jsme, kteří jsme: chlapci na lošovské silnici.

Podél silnice rostou domky jak hříbky a jeden z nich je hospoda,
při nedělní zábavě mnohdy tu milenec soupeře pro děvče pobodá,
kumpáni dle zvyku dědiny k deváté hodině jdou sem,
dnes je tu rozšafno, kouř z dýmek nad stoly trůní jak Bůh Otec s šedivým vousem.
u stolu učitel, četník, poštovník, výbor Sokola a ostatní zdejší hodnostáři,
nad sklenicí piva každý důležitě zachází se svou tváří;

mnoho se změnilo — nové věci jsou chladnější těch, jež jsme jak děti znali,
vyhlášky poutí u Svatého Jana plakáty Volné myšlenky vystřídaly,
celá stráž lesa pod našim je vykáčena dolů až k potoku,
sotva vidíme, že malými stromky jí osázeli rány na boku,

sklenice piva je žlutou tečkou na konci tohoto dne, tečkou zítřka však není,
s tím, s čím se nejvíce loučíváme, jsme nejméně rozloučení.

Housle jsou pták o čtyřech křídlech, jenž nejraději zpívá za šera,
Bohuš a Josef mi jej do rukou vložili až na konci tohoto večera,
my jediní zůstali na zamlklé návsi z celého světa.

Housle jsou pták o čtyřech křídlech, proto jej pouštím, an vzlétá

allegro agitato:

— děti a lesy hrají si na vojáky a krvácejí zelenými ranami —

capriccioso pizzicato:

— kouříme tajně v houšti cigaretu a živíme se ukradenými hruškami —

andante amoroso:

— dva milenci na pasece topí se v hořící rose —

di marcia funebre:

— septimán ozdoben dekadentními neřestmi jak kroužkem černochoch v nose —

ad libitum :

— to jsem já, který tu o sobě hraji a kterého poslouchá svět,
na každou strunu připadá 5 mých minulých let.

Sednice v prvním poschodí jako zvon houpe se na modré věži noci,
uchystali mi bílou postel, chléb a petrolejovou lampičku s čarovnou mocí,
tři okna sedí v lípových haluzích jako tři pohádkové květy,
na nebi hvězdy nebeské a na zemi lidské jsou rozesety,
já jsem ve zvonu srdcem a biji do jeho stěn,
aby každý věřící to slyšel a byl z toho potěšen,
tato krása je příliš těžká pro člověka jediného,
moji přátelé jdou za hlasem zvonu okusit se mnou štěstí všeho,
ale i pro nás je příliš veliké a těžké toto štěstí,
dej, Bože, ať všichni lidé jsou naši přátelé, ať přijdou a pomohou nám je nésti,
aby nám nespadlo, nerozbilo se a neporanilo této spící dědiny,
člověk by umřel už tím, že zůstal by na světě jediný.

Dříve než usneme, na svou milou si vzpomeneme,
i do snu si její obrázek v očích ponese,

neboť ona ví, co je to láska a bolest, my od ní se to dověděli,
bolest je života půl a láska je život celý,
pro ni a pro nás všechny se navzájem zaslíbíme,
pro ni a pro nás a pro všechny svět jediný postavíme.

Svatý Kopečku, kosteli vlající na hoře zelené,
korouhvi této krajiny tiché a svěcené,
spravedlivou sílu, dětské oči a jazyky ohnivé dej nám všem,
ať to, v co věříme dnes, též zítra provedem!